

Příloha 1: Seznam vybraných předmětů na výstavě *Husovské unikáty ze sbírek Národního muzea (1415–2015)*

1. Jenský kodex

Čechy, konec 15. a poč. 16. století

česky (převážně) a latinsky

31,5 × 21,5 cm

Jeden z nejvýznamnějších rukopisů uložených ve sbírkách Oddělení rukopisů a starých tisků Knihovny Národního muzea vznikl v několika etapách v období od konce 15. do počátku 16. století. Pravděpodobně mezi lety 1527 až 1548 se kodex dostal za ne zcela jasných okolností do Německa, kde byl posléze uložen v univerzitní knihovně v Jeně, podle čehož získal i svůj dnešní název. V roce 1951 rukopis daroval prezident Německé demokratické republiky Wilhelm Pieck Klementu Gottwaldovi, který ho následně předal Národnímu muzeu. Jenský kodex byl úmyslně sestaven „causa memoriae“, jako připomínka utrakvistické historie Čech. Zároveň má vliv i na vnímání této historie o mnoho století později – řada jeho vyobrazení bývá s oblibou používána jako ilustrace nejrozličnějších historických publikací, ale i při jiných příležitostech.

2. Vitráž s výjevem upálení mistra Jana Husa a osmi šlechtickými erby

anonym

střední Evropa

druhá polovina 17. století – první polovina 18. století, po polovině 19. století přeskleno

čiré a rubínem přejímané sklo, malované švarclotem, olověné pásy, mosazný rám

bez rámu výška 37,3 cm, šířka 28,5 cm; s rámem výška 39,7 cm, šířka 32,1 cm

Vitráž, do jejíhož centra byla vsazena obdélná destička s výjevem *Upálení M. Jana Husa*, patří v kontextu českých sbírek k ojedinělým předmětům. Hus stojí spoután na hořící hranici, obestoupen zástupy žoldnéřů s halapartnami a kopími. Dataci vitráže v dnešní podobě lze klást nejdříve do první poloviny 18. století, kdy se začíná uplatňovat výroba skla litím. Autor vitráže vybral osm vyobrazení erbů účastníků kostnického koncilu. V horní části je opatřil nápisy a vsadil je po stranách centrální desky do kompozice kříže. Z přípisů i zařazení erbů v kapitolách kroniky je zjevné, že se jedná o erby patrně nobilitovaných měšťanů s přídomky, které odkazují na jejich anglický, francouzský nebo portugalský původ. Roku 1898 Květoslav Breuer, český inženýr žijící ve švýcarském Bexu, vitráž daroval jménem paní Rosy Breuerové Muzeu Království českého.

3. Studie k obrazu *Husitské kázání*

Carl Friedrich Lessing (* 15. 2. 1808, Breslau [nyní Vratislav] – † 5. 6. 1880, Karlsruhe)

Düsseldorf, 4. 6. 1834

olejomalba na plátně, v původním vyřezávaném zlaceném rámu se segmentovou paspartou v horních rozích

vnitřní rám 59,5 × 74 cm, vnější rám 81,5 × 95,2 cm

Obraz, nyní poprvé zpřístupňovaný veřejnosti, je dosud neznámou přípravnou studií německého malíře Karla Friedricha Lessinga k jeho proslulému oleji *Husitské kázání* z roku 1836. Velký obraz o rozměrech plátna 230 × 290 cm, který téměř čtyřikrát přesahuje formát této malířské skici, vystavuje dlouhodobě Kunstmuseum v Düsseldorfu jako výpůjčku z Nationalgalerie v Berlíně. Z Hübnerovy pozůstalosti obraz koupil Ludwig Schlesinger, aby jej

získal pro Prahu. Je velmi pravděpodobné, že právě on obraz začlenil do sbírek Spolku pro dějiny Němců v Čechách. Po zrušení Spolku v roce 1945 obraz přešel do majetku Společnosti Husova muzea v Praze a ta ho později předala do Národního muzea. Do muzejní evidence byl zapsán v roce 1973.

4. Pohled na zříceninu hradu Krakovec od jihovýchodu

podle předlohy Františka Jindřicha Wolfa, ryl Antonín Pucherna (1776–1852)

Značeno: „F. H. Wolf delin 1788“. „Pucherna fc. 1796“. Pod vyobrazením text: „Krakow“
Praha, 1798

kolorovaný lept na papíře

list 218 × 270 mm, deska 167 × 210 mm, list 141 × 195 mm

Kolorovaný lept představuje parně nejstarší známé vyobrazení hradu Krakovec. Tato stavba, vypínající se na vyvýšeném skalním ostrohu nedaleko Rakovníka, je jedním z vrcholů domácí hradní architektury 14. století. Svým charakterem připomínala spíše reprezentační a komfortní zámecké sídlo určené zejména pro pohodlné bydlení, než středověký hrad. Obranné prvky byly potlačeny na minimum. Hus zde pobýval na pozvání Jindřicha Lefla z Lažan před svým odjezdem do Kostnice v říjnu roku 1414. Grafika vznikla jako součást souboru čtrnácti kolorovaných obrysových leptů z ruky Antonína Pucherny (1776–1852). Ty byly začleněny do známého topografického alba *Historisch-malerische Darstellungen aus Böhmen von A. G. Meissner nebst XIV illuminierten Kupfertafeln*, vydaného Janem Bohumírem Calvem v Praze roku 1798. Vystavený lept Pucherna připravil dle kresebné předlohy Františka Jindřicha Wolfa. Vtiskl mu pro svou tvorbu příznačný klasicistní ráz s malebným preromantizujícím nádechem.

5. Část dlaždice z Husova vězení

Kostnice, z kláštera dominikánů sv. Mikuláše, asi 1250–1270

šedý pískovec s křemičitými zrnky (lokalita Rorschach-Staad na Bodamském jezeře), na spodní straně zbytky nečitelného nápisu modrou pastelkou, 14 × 13 × 5 cm

Dar Františka Stulíka z roku 1862

Husovo věznění v Kostnici dokumentují pouze čtyři hmotné památky: jsou to dřevěná dvířka s železným kováním, ostění s gotickým okénkem, plochý kámen, k němuž měl být Hus údajně připoután, a dlaždice. Všechny tři předměty mají pocházet z kláštera dominikánů, který se rozprostíral na jižním předměstí Kostnice na ostrově při ústí řeky Rýn do Bodamského jezera. Dlaždice má údajně pocházet z Husovy komůrky, v níž byl v klášteře vězněn. Dlažba v klášteře žebravého řádu byla skromná, složená z kamenných dlaždic čtvercového formátu, jaký v kostnických interiérech zaznamenaly například ilustrace Richentalovy kroniky. Není známo, kdy byla dlaždice z podlahy vyjmuta. V jejím případě se ale bezpochyby jedná o jeden z mála autentických předmětů připomínajících mistra Jana Husa. Iniciálami CZ a vlastní pečeti dlaždici označil v 19. století kostnický obchodník Karl Zogelmann, první hagiograf Jana Husa.